

подальшої ефективної діяльності у майбутньому, незалежно від його організаційно-правової форми потрібно взяти до уваги цю властивість.

Величина власного капіталу буде збільшуватись, лише завдяки приросту величини його елементів, які мають позитивний вплив на його величину, а також при мінімізації тих складових які мають негативний вплив.

Список використаних джерел

1. Ареф'єва О. В., Мягих І. М., Росумака Т. Г. Власний капітал підприємства та проблеми його формування. Інтелект ХХІ. 2016, № 6. С. 163–165.
2. Балахонова О. В., Тихолаз В. О. Формування власного капіталу підприємства в сучасних умовах господарювання. Подільський науковий вісник. 2021, № 1. С. 11–12.
3. Іщенко Я. П., Галайда Л. В. Теоретичні основи формування власного капіталу підприємства. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2015, № 15. С. 147–148.

*Демінська Дарія Віталіївна,
студентка факультету ФтаЦТ;
науковий керівник:
Чуницька І. І.,
доктор економічних наук, професор;
Державний податковий університет*

РОЛЬ ВІЙСЬКОВИХ ОБЛІГАЦІЙ У ФІНАНСУВАННІ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД

Під час повномасштабної війни України з росією, коли була необхідність негайно знайти додаткові джерела фінансування для забезпечення потреб Збройних Сил України, протистояння агресору та підтримки економіки, було вирішено випускати військові облигації як один з інструментів накопичення фінансових ресурсів. Ці військові облигації представляли собою форму внутрішньої державної позики, доступну як юридичним, так і фізичним особам, а також нерезидентам.

За інформацією, наданою Міністерством фінансів, основним джерелом фінансування державного бюджету під час воєнного періоду стало придбання урядом військових облигацій через Національний банк за допомогою емісії гривні. Другим найбільш важливим джерелом стали гранти від уряду США. На третьому місці за обсягом надходжень знаходилось розміщення облигацій внутрішньої державної позики, включаючи військові облигації. І на четвертому місці була допомога від Європейського Союзу, [6]

Починаючи з 24 лютого, Національний банк України (НБУ) купив військові облигації від уряду на суму 400 мільярдів гривень. Для фінансування цієї операції була здійснена емісія гривні на ту саму суму.

Гроші, отримані від емісії, були використані для покриття лише найважливіших витрат уряду, і це було зроблено в чітких і прозорих обсягах, [5]. Такий підхід сприяв мінімізації ризиків збитків в інфляційних очікуваннях, високої інфляції та порушення макрофінансової стабільності. Крім того, це допомогло швидше відновити нормальне функціонування економіки і фінансових ринків на основі ринкових засад, а також не створило загрози процесу євроінтеграції України та співпраці з міжнародними фінансовими донорами.

Збільшення фінансування бюджету Національним банком України в червні-липні 2022 року виникло через декілька факторів, таких як високі бюджетні потреби та зменшення доходів бюджету через зниження податкових надходжень, обмежений доступ до ринкового боргового фінансування та повільне надходження міжнародної фінансової допомоги, [5]. Хоча міжнародна підтримка продовжує надходити до України, процедури її отримання вимагають часу.

У той же час Національний банк України акцентував увагу на необхідності підвищення доходності гривневих облігацій Міністерства фінансів з метою залучення більших обсягів ринкового боргового фінансування. Це допоможе зменшити потребу в покупці військових облігацій шляхом емісії гривні [2]. Такий підхід також сприятиме зменшенню тиску на обмінний курс гривні та інфляцію, сприяючи збереженню макрофінансової стабільності та довірі до уряду та Національного банку. Проте уряд виявляє певну обережність у підвищенні доходності облігацій, оскільки турбується про зростання витрат на обслуговування державного боргу.

У Міністерстві фінансів вказують, що військові облігації служать інструментом для підтримки української економіки під час воєнного конфлікту, а не засобом для максимізації інвестиційного прибутку. З огляду на швидке знецінення гривні у 2022 році, дохідність військових облігацій навіть не забезпечує збереження реальної вартості інвестицій, [3].

Однак, цей недолік компенсується легкістю придбання військових облігацій та можливістю внести свій вклад у оборону держави. Участь у торгах з розміщення військових облігацій, які проводило Міністерство фінансів щовівторка, була відкрита для юридичних та фізичних осіб, а також нерезидентів. Номінальна вартість однієї облігації дорівнювала 1000 одиницям тієї валюти, в якій вони були виражені. Детальний структурний аналіз розміщення військових облігацій протягом повномасштабної війни поданий у табл. 1.

Таблиця 1

Результати аналізу розміщення військових облігацій у 2022 р. %

структура	Фізична особа			Юридична особа			Нерезиденти		
інвесторів	51,50			48,11			0,39		
розміщення облігацій за видом валют	UAH	USD	EUR	UAH	USD	EUR	UAH	USD	EUR
	27,17	67,10	5,73	3,26	96,55	0,19	92,09	7,91	0

Продовження таблиці

розміщення облігацій на фондовому ринку	Первинне розміщення	Вторин- ний ринок	Первинне розміще- ння	Вторинний ринок	Первинне розміще- ння	Вторин- ний ринок
	84,1	15,9	69,53	30,47	38,91	61,09
розміщення облігації за терміном погашення	Коротко- строкові	Середньо- строкові	Коротко- строкові	Середньо- строкові	Коротко- строкові	Середньо- строкові
	80,31	19,69	99,45	0,56	84,54	15,46

Джерело: [1].

Тож, інвестиції у військові облігації мають низку переваг: гарантія держави на 100% придбаних облігацій; перевищення дохідності від облігацій над дохідністю від депозитів; відсутність податку на доходи фізичних осіб, отриманого від облігацій; можливість їх дострокового продажу на вторинному ринку; можливість отримання кредиту під заставу облігацій. Для оцінки вигоди військових облігацій необхідно порівняти отриманий дохід із прогнозом інфляції та ставками за банківськими депозитами. Але, на жаль, в умовах кризи і війни ані військові облігації, ані депозити не здатні захистити гривневі заощадження інвестора від інфляції повністю. Максимум, що можуть зробити військові облігації – це допомогти зменшити знецінювання заощаджень.

Після 24 лютого влада значно спростила процес купівлі військових облігацій. Наразі населення може їх придбати в більшості великих банків (УкрГазБанк, Ощадбанк, Райффайзен Банк, ОТП Банк, Сітібанк, Укрексімбанк, ПУМБ, Приватбанк, Сенс Банк, Кредобанк, Банк Південний, Таскомбанк, Монобанк, Кредит Агріколь, Банк Кредит Дніпро) та через фінансові компанії (ICU, Універ Капітал, Dragon Capital, БТС Брокер, Кінто, Green Candle, Eavex Capital, Western Investment Group, Bond U) [4]. Повний перелік фінансових посередників та умови купівлі облігацій склала Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Уже пройшло більше року, як військові облігації стали доступні у “Дії”. Застосунок виступає партнером, через який можна подати заявку на купівлю облігацій в Сенс Банку, УкрГазБанку чи фінансовій компанії Bond U. При чому відкриття рахунку в цих установах не вимагається: гроші з відсотками держава поверне на картку “eПідтримка”.

Отже, військові облігації – вид облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП), випускаючи які держава, в особі Міністерства фінансів, бере у борг у своїх громадян, юридичних осіб, нерезидентів кошти, які використовуються на фінансування армії та на підтримку економіки в умовах війни. Після настання терміну погашення, грошові кошти повертають держателям військових облігацій у повному обсязі та сплачують нараховані відсотки. Залучені від продажу військових облігацій гроші йдуть переважно на потреби оборони, як і всі кошти, які держава збирає у вигляді податків та зборів. Соціальні, освітні та медичні потреби Україна покриває коштами від міжнародних партнерів.

Список використаних джерел

1. Військовий ОВДП в обігу та кількість власників станом на 01.01.2023. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all>
2. Закон України “Про систему гарантування вкладів фізичних осіб”. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T124452?an=1>
3. Міністерство фінансів. URL: https://www.mof.gov.ua/uk/local_bonds_issued_during_the_war_time-572
4. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/holova-nktspfr-mahomedov-zaraz-rynkovykh-instrumentiv-okrim-ovdp-maizhe-nemaie/>
5. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/nbu-zdiysniv-vikup-viyskovih-ovdp-na-70-mlrd-grn-ta-nagoloshuye-na-neobhidnosti-aktivizatsiyi-rinkovih-borgovih-zaluchen>
6. Статистика щодо продажу та порушення ОВДП. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/zaluchennya-ukrayini-vid-prodaju-ovdp-na-auktsionah-iz-pochatku-povnomasshtabnoyi-viyni-perevischuyut-ekvivalent-1813-mlrd-grn--depozitariy-nbu>